

Stanovisko organizace Vzájemné soužití o.p.s. k případu ZŠ Pěší

Vzájemné soužití o.p.s. je organizace, která se dlouhodobě zabývá kromě jiného i rovnoprávným postavením Romů v naší společnosti. V roce 2014 jsme v rámci projektu podpořeného z Nadace OSF monitorovali zápisy romských dětí do 1. tříd základních škol – připravovali jsme děti i jejich rodiče na zápisy do 1. tříd a doprovázeli je na 7 základních škol v Ostravě, a to s vědomím a souhlasem ředitelů škol. Na ZŠ Pěší došlo během zápisů dětí do 1. třídy k určitým nestandardním skutečnostem, nicméně naše organizace se v takových případech snaží věci řešit v zájmu dětí, které mají bez ohledu na původ či sociální status právo na přístup ke kvalitnímu vzdělání, a to se zapojením všech zúčastněných akterů, ne formou vyhrocování situace a odmítáním jakékoli snahy o nápravu či dialog.

Je nám velice líto, že se dvě děti, jejichž rodiče podali žalobu, nedostaly do 1. třídy na ZŠ Pěší hned po zápisech, ale neshledali jsme jednání ředitele ZŠ Pěší jako diskriminační vzhledem k interním informacím, které máme, a k následujícímu:

- 1.) Škola přijala v daném roce více než 30% dětí romského původu do 1. třídy
- 2.) Dokázali jsme si představit, pod jak velkým tlakem rodičů – romských i neromských, je ředitel, aby i vyváženým poměrem romských a neromských dětí zachoval vysokou kvalitu vzdělání a škola mohla kvalitně naplňovat specifické vzdělávací potřeby dětí.
- 3.) I když nesouhlasíme se zvoleným způsobem výběru dětí, kdy ředitel stanovil jako kritérium přijetí testy školní připravenosti, tak chápeme, že neměl v té době oporu v žádném závazném metodickém pokynu MŠMT ČR (ani jiných institucí), jak postupovat v případě větší poptávky dětí ze spádové oblasti než je kapacita dané ZŠ (navýšení kapacity rovněž není v kompetenci ředitelů ZŠ). Po odvolání zákonných zástupců dětí ke krajskému úřadu se ředitel své jednání snažil napravit a nabídl dodatečné přijetí dětí.
- 4.) Na ZŠ Pěší se již v době zápisů učily jiné romské děti. Ty školu navštěvují již dlouhodobě a škola je považována v romské komunitě za kvalitní – romští rodiče si považují, když jejich dítě navštěvuje tuto ZŠ.

Z těch to důvodů jsme považovali jednání ředitele jako procedurální chybu udělanou v době velkého očekávání romských a neromských rodičů od školy na kvalitního vzdělávání pro své děti, prostorového omezení a absence návodu nebo mantinelů stanovených státem, jak postupovat. V postupu ředitele jsme tedy neshledali diskriminační jednání.

Veškeré následné kroky učiněné po rozhodnutí o nepřijetí těchto 2 dětí (odvolání, žaloba k soudu atd.) nebyla iniciována naší organizací. Byla to iniciativa samotných zákonných zástupců těchto 2 dětí a také v té době již bývalého zaměstnance naší organizace spolu s dalšími aktivisty.

Nikdo se nesnaží poukázat a řešit zásadní problém, a to fakt, že tato situace bude nastávat stále častěji a rozsudek neřeší problém samotný - není stanoveno kritérium, jaká škola je kvalitní, jaké jsou vzdělanostní šance dětí po jejím ukončení, jaké školy dále studují atd. Každý rodič chce, aby jeho dítě dostalo kvalitní vzdělání. Romská škola není považována za kvalitní ani romskými rodiči. Rozhodnutí ESLP v ostravské kauze D.H. vs ČR stanovilo, že je protizákonné shromažďovat děti s podobnými vzdělávacími potřebami do segregovaného prostředí. Rozsudek vyžaduje, aby školy přijaly děti s odlišností do inkluzivního prostředí, přitom nestanovil žádné mantinely a poměr, který je možno považovat za nesegregovaný a inkluzivní.

Se zvýšenými požadavky romských rodičů na kvalitní vzdělávání v inkluzivním prostředí- mezi dětmi z majority, a demografickými trendy začíná nabírat váhu otázka poměru mezi inkluzivním a segregovaným prostředím. Ředitelé více škol v republice se mohou setkat s tím, aby se škola nestala „romskou“.

Vzájemné soužití o.p.s.